

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 9. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: fredag den 24. november 2017

Tidspunkt: kl. 10.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth, næstformand, Eva Kjer Hansen (V), Claus Larsen-Jensen (S), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (ALT) og Holger K. Nielsen (SF)

Desuden deltog: erhvervsminister Brian Mikkelsen og uddannelses- og forskningsminister Søren Pind.

FO Punkt 1. Rådsmøde 3580 (konkurrenceevne) den 30. november - 1. december 2017

EUU alm. del (17) – bilag 152 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren forelagde punkterne 2-4, og uddannelsesministeren forelagde punkterne 5-8.

Erhvervsministeren sagde, at han ville forelægge dagsordenen for det kommende rådsmøde til orientering. Derudover ville han komme ind på forslaget om en fælles digital portal, som blev forelagt til forhandlingsoplæg på mødet den 17. november 2017. Sagen var mod forventning kommet på dagsordenen til generel indstilling på rådsmødet, og det var derfor vigtigt for ministeren, at den blev forelagt udvalget i tide til, at Danmark kunne indgå i forhandlingerne i den sidste slutspurt. Det betød desværre også, at han ikke selv havde mulighed for at forelægge sagen, selv om det selvfølgelig havde været ønskeligt.

Uddannelses- og forskningsministeren oplyste, at der den 1. december afholdtes møde i Konkurrenceevnerådet på henholdsvis rum- og forskningsdelen. Der var to punkter på dagsordenen under hver del. Alle fire punkter var til orientering. Han tilføjede, at dagsordenen tager udgangspunkt i midtvejsvurderinger af eksisterende programmer og lagde op til de første drøftelser om retningen for de fremtidige programmer for perioden efter 2021.

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af en fælles digital portal, der skal stille oplysninger procedurer, bistands- og problemløsningstjenester til rådighed, og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012

– *Generel indstilling - forelagt af kulturministeren den 17. november 2017*
KOM (2017) 0256

Erhvervsministeren: Først vil jeg lige nævne punktet, som kulturministeren forelagde i fredags. Det drejer sig om en fælles digital portal for det indre marked - den såkaldte SDG. Sagen er på rådsmødet til generel indstilling.

Baggrunden for, at udvalget blev forelagt sagen allerede i sidste uge var, at sagen bliver behandlet på Coreper i dag. Da den endelige forberedelse af punktet forud for rådsmødet således er i dag, var det vigtigt for mig, at udvalget blev forelagt sagen allerede i sidste uge.

FO 2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styrkelse af de nationale konkurrencemyndigheders håndhævelse af konkurrencereglerne (ECN+)

– *Tidlig forelæggelse*
KOM (2017) 0142

Rådsmøde 3580 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Erhvervsministeren: Derudover har jeg en sag med, som jeg vil forelægge til tidligt forhandlingsoplæg. Lad mig indlede med den. Det drejer sig om Kommissionens forslag om at styrke den nationale håndhævelse af EU's konkurrenceregler.

Forslaget kaldes i daglig tale ECN+-forslaget. Det står for European Competition Network – samarbejdet mellem nationale konkurrencemyndigheder, som man med forslaget sigter på at gøre endnu bedre. Sagen forelægges som nævnt til tidligt forhandlingsoplæg.

Forslaget skal sikre ensartet og effektiv håndhævelse af EU's konkurrenceregler - nærmere bestemt Lissabontraktatens artikel 101 og 102.

Siden 2004 har medlemsstaterne håndhævet EU's konkurrenceregler i samarbejde med Kommissionen. Arbejdsdelingen er normalt sådan, at Kommissionen undersøger sager, der påvirker konkurrencen i tre eller flere medlemsstater, mens medlemsstaterne behandler sager, der påvirker konkurrencen mellem to medlemsstater.

Samarbejdet fungerer imidlertid ikke optimalt, fordi de nationale konkurrencemyndigheder ikke har de samme regler til at sikre ensartet håndhævelse.

Forslaget indeholder derfor en række tiltag, der skal sikre, at virksomheder, der overtræder konkurrencereglerne, ikke kan gemme sig i et land, der ikke håndhæver reglerne effektivt.

Forslaget består af syv dele:

- For det første stilles der en række krav til konkurrencemyndighedernes organisation. Konkurrencemyndighederne skal være politisk uafhængige, og de skal sikres de nødvendige ressourcer. Derudover fastsættes der regler for at undgå interessekonflikter, herunder regler for, hvilke grunde f.eks. en direktør kan afskediges på, og hvilke typer opgaver tidligere ansatte må varetage i et efterfølgende job.
- For det andet stilles der krav til konkurrencemyndighedernes håndhævelsesbeføjelser og -redskaber. Konkurrencemyndighederne skal have beføjelser til at kræve udlevering af alle oplysninger, der måtte være nødvendige for at afsløre en overtrædelse. Det omfatter også bevismateriale på mobiltelefoner, bærbare computere og tablets. Derudover skal konkurrencemyndighederne have en række redskaber til at standse overtrædelser. Blandt andet skal de efter forslaget kunne pålægge strukturelle påbud. Det vil betyde, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen – ligesom Kommissionen – kan pålægge virksomheder f.eks. at frasælge dele af virksomheden.
- For det tredje indeholder forslaget en række krav relateret til de bøder, der kan gives for overtrædelser. Der lægges op til, at konkurrencemyndighederne skal kunne træffe afgørelse om pålæg af bøder administrativt – såkaldte administrative bøder, eller at de skal kunne anmode om, at en virksomhed pålægges ikke-strafferetlige bøder ved domstolene – såkaldte civile bøder.
- Derudover er der minimumskrav til nationale bødeloffer. Bødeloftet skal mindst være på 10 pct. af virksomhedens globale omsætning. Samtidig skal en virksomhed ikke kunne undgå straf ved f.eks. at omorganisere sig.
- Forslaget indeholder for det fjerde krav om, at medlemsstaterne skal kunne hjælpe hinanden bl.a. med at fuldbyrde bøder pålagt af en anden medlemsstat. Man vil således sikre, at en virksomhed ikke kan gemme sig i et andet land for at undgå straf.
- For det femte sikrer forslaget, at alle lande har ens regler for straflempelse. Det vil sige, at alle konkurrencemyndigheder skal give virksomheder mulighed for at slippe for eller få nedsat straf, hvis de indgiver oplysninger, der kan opklare f.eks. et kartel.

- Forslaget indeholder for det sjette krav om, at oplysninger indhentet under konkurrencemyndighedens sagsbehandling ikke må anvendes til andre formål som f.eks. til at retsforfølge fysiske personer.
- Endelig indeholder forslaget som et syvende element krav om, at nationale forældelsesfrister kan suspenderes i tilfælde af, at en konkret sag tages op af en konkurrencemyndighed i en anden medlemsstat eller af Kommissionen.

Regeringen støtter forslagets overordnede formål. Det er vigtigt, at de nationale konkurrencemyndigheder har mulighed for at håndhæve EU's konkurrenceregler effektivt. Det skaber fair konkurrence og gavner forbrugerne og væksten.

Vi skal sikre, at brodne kar blandt virksomhederne ikke spekulerer i, hvor de placerer deres forretning. Der må ikke være lande, hvor sådanne virksomheder kan søge ly for konkurrencereglerne.

Hvad angår forslagets bestemmelser om uafhængighed og ressourcer støtter regeringen generelt, at de nationale konkurrencemyndigheder er sikret de fornødne ressourcer og uafhængighed.

Regeringen støtter desuden, at der indføres regler, der sikrer, at der ikke opstår interessekonflikter, når medarbejdere fra konkurrencemyndigheden skifter job.

Når det er sagt, lægger regeringen vægt på, at det er muligt at opretholde en organisationsmæssig struktur, hvor konkurrencemyndigheder kan indgå i en organisation med andre myndigheder.

Det muliggør, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen herhjemme fortsat kan indgå i en organisation med andre myndigheder med de synergier, som dette giver.

Derudover arbejder regeringen for, at forslaget giver medlemslandene fleksibilitet med hensyn til, hvornår konkurrencemyndighederne f.eks. kan afskedige en leder.

Regeringen arbejder desuden for, at forslaget ikke berører områder vedrørende konkurrencemyndighedens sagsbehandling som f.eks. de overordnede tidsrammer for sagsbehandlingen. Vi ønsker at sikre, at konkurrencemyndighedernes arbejdsrammer ikke bliver for rigide.

Håndhævelsesredskaber

I forhold til forslagets foreslåede håndhævelsesbeføjelser og -redskaber er det vigtigt, at reglerne er fremtidssikret til den digitale tidsalder. Derfor lægger regeringen vægt på, at forslaget giver mulighed for, at konkurrencemyndighederne som udgangspunkt kan kræve alle de oplysninger udleveret, som virksomhederne selv har adgang til.

Det betyder, at virksomheder også vil skulle udlevere oplysninger og data, som de har adgang til via f.eks. skybaserede løsninger og ikke alene oplysninger, som ligger i virksomhedens egne lokaler.

Med hensyn til strukturelle påbud er det regeringens opfattelse, at strukturelle påbud vil være et stort indgreb i virksomhedernes mulighed for at indrette deres forretning frit.

Samtidig kan myndighederne i dag allerede give adfærdsmæssige påbud, som f.eks. at ophæve aftaler. Det er vores holdning at sådanne påbud er tilstrækkeligt afskrækkende, hvorfor der ikke er behov for meget vidtgående tiltag som f.eks. strukturelle påbud. Derfor lægger regeringen også vægt på, at der ikke indføres krav om strukturelle påbud.

Bøder

For så vidt angår kravet om indførelse af administrative eller civile bøder, er bestemmelsen i direktivet umiddelbart svært forenelig med det danske retssystem.

Administrative bøder rejser væsentlige spørgsmål i forhold til grundlovens §3 om magtens tredeling, da det i sådanne tilfælde vil være den udøvende magt - myndighederne – og ikke den dømmende magt – domstolene - der pålægger en bøde.

Civile bøder rejser væsentlige spørgsmål i forhold til det grundlæggende princip i dansk retspleje om, at strafferetlige sanktioner pålægges af domstolene.

Af hensyn til retssikkerheden for de sigtede virksomheder finder regeringen det helt centralt, at den nuværende strafferetlige proces ved domstolene bevares.

Regeringen lægger derfor betydelig vægt på, at forslaget ikke indeholder krav om, at de nationale konkurrencemyndigheder enten kan pålægge administrative bøder eller kan anmode domstolene om at pålægge bøder i en civil sag.

Vi arbejder derfor på at skabe forståelse for den danske retstradition og de danske regler i retsplejeloven, og vi er i den forbindelse i dialog med både Kommissionen og en række medlemsstater. Samtidig bakker regeringen op om, at bøder skal have en afskrækkende effekt. Regeringen lægger derfor vægt på, at nationale bødelofte skal være på mindst 10 pct. af den globale omsætning. Af samme grund støtter regeringen også, at f.eks. moderselskaber under visse betingelser kan pålægges bøder for overtrædelser af EU's konkurrenceregler begået af deres datterselskaber.

Straflempelse

For så vidt angår spørgsmålet om straflempelsesordninger, er det afgørende, at reglerne tilskynder virksomhederne til at stå frem med beviser imod ulovlige karteller. Ens regler på dette område er essentielle, fordi karteller tit strækker sig over flere lande.

Regeringen lægger derfor vægt på, at der indføres ensartede regler om straflempelse i hele EU.

Med henblik på at sikre incitamentet til at søge om straflempelse arbejder regeringen også for, at adgangen til at indgive foreløbige ansøgninger om straflempelse ikke begrænses til den første virksomhed, der giver oplysninger i en konkret sag.

Vi vil gerne sikre, at alle ansøgere har adgang til at indgive en foreløbig ansøgning til myndighederne, uanset hvilket nummer i køen man er. På den måde gøres straflempelsesordningen så attraktiv som muligt.

Af samme årsag arbejder regeringen også for, at konkurrencemyndighederne ikke forpligtes til at oplyse om ansøgeren er den første til at indgive en såkaldt forkortet ansøgning om straflempelse.

Gensidig bistand

Det er desuden vigtigt, at en virksomhed ikke kan slippe for at betale en bøde udstedt af et andet EU-land, blot fordi virksomheden ikke er etableret eller har aktiver i det land, hvor overtrædelsen er begået.

Regeringen støtter derfor, at der indføres regler om gensidig bistand, så landene kan hjælpe hinanden med at meddele foreløbige klagepunkter, afgørelser samt fuldbyrde bøder til virksomheder på tværs af grænserne.

Desuden støtter regeringen, at repræsentanter fra andre nationale konkurrencemyndigheder i EU kan deltage i og aktivt bistå i kontrolundersøgelser. I praksis vil det betyde, at hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foretager en kontrolundersøgelse på vegne af Tyskland, så kan ansatte fra den tyske konkurrencemyndighed deltage i undersøgelsen. Tilsvarende har den danske styrelse mulighed for at deltage i kontrolundersøgelser i udlandet.

Regeringen arbejder dog for, at et samarbejde sker under instruks fra den nationale konkurrencemyndighed. Dette med henblik på at sikre, at kontrolundersøgelser foretages under iagttagelse af nationale regler.

Det er også vigtigt, at reglerne om gensidig bistand ikke bliver mere byrdefulde for den medlemsstat, der hjælper til, end formålet tilsiger. Derfor arbejder regeringen for, at anmodninger kan afslås under visse betingelser.

Generelle bestemmelser

For så vidt angår forslaget krav om, hvilke oplysninger der kan inddrages i en sag, lægger regeringen vægt på, at forslaget ikke forhindrer, at fysiske personer kan straffes for overtrædelse af konkurrencereglerne på baggrund af oplysninger indhentet efter bestemmelserne i forslaget.

Vi ønsker, at man i Danmark fortsat kan straffe f.eks. direktører eller bestyrelsesmedlemmer for overtrædelse af konkurrencereglerne.

Endvidere lægger regeringen betydelig vægt på, at forslaget indeholder den fleksibilitet, som er nødvendig for at fastholde det grundlæggende princip om fri bevisførelse i civile sager.

Formålet er at sikre, at domstolene – ligesom i dag – fortsat kan bestemme, i hvilket omfang beviser kan inddrages i en konkret sag.

Endeligt arbejder regeringen for, at fristen for at implementere forslaget ikke er under 36 måneder. Der er tale om et helt nyt direktiv, hvor der på visse områder kan blive tale om en række omfattende ændringer af gældende dansk ret.

Forhandlingssituationen

Det er mit indtryk, at der er generel opbakning til forslaget. Det gælder også kravet om indførelse af administrative og civile bøder. Det skyldes, at langt de fleste lande allerede enten anvender administrative eller civile bøder og dermed opfylder direktivets krav på dette punkt. Derfor er det vigtigt for mig at oplyse, at Danmark står over for nogle meget svære forhandlinger, fordi vi står meget alene med ønsket om at få kravet ud.

Det sagt, er det stadig en vigtig prioritet, at vi kan bibeholde vores strafferetlige system i Danmark og vi er i dialog med en række lande og Kommissionen, hvor det fra dansk side fremføres, at håndhævelsen kan forbedres på anden vis.

Afslutningsvis vil jeg gerne igen understrege, at regeringen bakker op om formålet med forslaget, selv om vi har betænkeligheder ved dele af forslaget. Det er altså min klare holdning, at forslaget vil være et godt instrument til at sikre, at konkurrencemyndighederne i EU kan håndhæve EU's konkurrenceregler effektivt og ensartet.

Effektiv håndhævelse bidrager til fair og lige konkurrence til gavn for både virksomheder og forbrugere.

Søren Søndergaard var positiv over for forslaget, men var opmærksom på problemerne vedrørende administrative bøder og straflempelser. Hvad ville der ske, hvis Danmark lagde afgørende vægt på, at bøderne udgik af forslaget? Om straflempelser sagde han, at det er et område med stor forskel mellem landene, idet det f.eks. ikke er dansk norm at tilbyde forbrydere strafnedsættelse for at samarbejde. Man kan lave frit lejde-aktioner, men det er ellers ikke noget, man generelt har. I mere mafiøse lande – uden at nævne eksempler – indgår det i behandlingen af straffesager. Han forstod ikke, at regeringen

ikke argumenterede mere imod straflempelse. For ham var det et afgørende element, som der skulle lægges afgørende vægt på. Han ville gerne vide, hvorfor det var afgørende at få totalharmonisering på området. Det handlede ikke bare om, at det var et grænseoverskridende problem. Hvad ville konsekvenserne være, hvis Danmark som det eneste land ikke indfører straflempelse? Og hvem gjaldt straflempelsen egentlig? Var det kun virksomheder og deres ansvarlige, der kunne få straflempelse? I 2007 havde man med L 152 ændret konkurrenceloven og indført straflempelser. Danmark havde stemt imod af den grund. Viste erfaringer med L 152, at der var gjort store fremskridt i forhold til en minimumsordning? Og hvis der var gode erfaringer, hvad var så grunden til nu at ville gennemføre en totalharmonisering?

Kenneth Kristensen Berth sagde, at der var tale om et forslag, der på nogle områder strider mod dansk retstradition og mod grundlovens ord og ånd. Hvad skyldtes det, at regeringen havde valgt ikke at lægge afgørende vægt på, at administrative bøder udgik, når de bragte grundloven i spil? Det kunne betyde, at man i sidste ende var nødt til at acceptere at indføre de administrative bøder. Det afgørende måtte være, hvorvidt forslaget var i strid med grundlovens § 3.

Om straflempelser sagde han, at den danske retstradition er udmærket, og han brød sig ikke om et system, hvor man kan skalte og valte med lovgivningen.

Rasmus Nordqvist var enig i det fornuftige i et regelsæt, der går på tværs af landene, idet mange virksomheder agerer i Europa og globalt. Han ville dog gerne vide mere om, hvordan regeringen ville forholde sig til de administrative bøder. Regeringen skrev, at den lagde "betydelig" vægt på, at de udgik. Betydelig var ikke et ord, man plejede at bruge i mandater i tråd med den diskussion om ordvalg, som man havde haft i udvalget mange gange tidligere. Man brugte ordet "afgørende", hvis det var vigtigt. Han var derfor i tvivl om, hvorvidt han ville bakke op om regeringens holdning. Han var klar over, at Europa-Parlamentet ikke havde stemt om sin holdning, men retssikkerheden ved øgede beføjelser var også blevet diskuteret. Det forekom ham fornuftigt at gå ind i en åben dialog med Parlamentet om netop det, da retssikkerheden er afgørende for Danmark.

Holger K. Nielsen støttede grundlæggende forslaget og mente, at det er vigtigt at styrke konkurrencemyndighederne, få et større samarbejde på tværs over grænserne og regulere det indre marked. Det var dog en meget alvorlig sag, hvis der blev sået tvivl om, hvorvidt det var i uoverensstemmelse med grundloven. Han gik ud fra, at regeringen havde gjort sig sine overvejelser i den forbindelse. Han spurgte, om administrative bøder ikke allerede fandtes på arbejdsmiljøområdet i Danmark – altså, at man kunne få en administrativ bøde uden først at skulle for en domstol. De hed måske bare noget andet, så det handlede om at ændre termer i direktivforslaget, så det kom i overensstemmelse med danske retstraditioner. Kunne ministeren uddybe de juridiske aspekter?

Holger K. Nielsen tilføjede, at forslaget efter hans mening blev forelagt til meget tidligt forhandlingsoplæg. Parlamentet havde endnu ikke færdigbehandlet det. Det burde være

sådan, at når et forslag bliver forelagt til forhandlingsoplæg i udvalget, kender udvalget allerede Parlamentets holdning til det.

Claus Larsen-Jensen var principielt for at effektivisere konkurrencemyndighederne på området. Man kunne diskutere, hvorvidt det var uklogt at forelægge sagen så tidligt, men omvendt var det en mulighed for at påvirke systemet. Man måtte formode, at europaparlamentarikerne i givet fald ønskede at tage hensyn til nogle forskelligheder mellem landene og det retssikkerhedsmæssige. Han bakkede op om mandatet.

Erhvervsministeren anerkendte, at det ikke var en nem sag. Både Søren Søndergaard, Kenneth Kristensen Berth og Rasmus Nordqvist var inde på vægtningen af vigtigheden af de danske synspunkter. Regeringens vurdering var, at der var en generel opbakning til forslaget i EU, og at der næppe var mulighed for at etablere et blokerende mindretal imod forslaget. Hvis man lagde afgørende vægt på kravet om at undgå administrative og civile bøder, ville det sende et signal om, at man meldte sig ud af forhandlingerne. Danmark ville blive sat uden for døren, og det var ikke hensigtsmæssigt for varetagelsen af danske interesser eller for spørgsmålet om administrative og civile bøder. Der var stor interesse i at påvirke direktivteksten. Derfor havde man fra dansk side valgt ikke at lægge afgørende vægt på spørgsmålet om bødetyder. Der skulle dog ikke herske tvivl om, at det var den største danske prioritet, og derfor lagde man betydelig vægt på det aspekt. Regeringen var i dialog med Kommissionen og andre EU-lande for at skabe forståelse for den danske situation. Formålet var at nå frem til et kompromisforslag, der kan opretholde det danske retsplejesystem for pålæggelse af bøder om nødvendigt i videst muligt omfang.

Regeringen havde selvfølgelig undersøgt den eventuelle overtrædelse af grundloven, og der herskede ikke tvivl om, at indførslen af administrative bøder i dansk ret rejste væsentlige spørgsmål i forhold til grundlovens § 3, der indebærer, at bødestraf kun kan pålægges uden domstolens medvirken. At indføre civile bøder i dansk ret rejste også nogle væsentlige spørgsmål, da det i dansk retspleje er et grundlæggende princip, at straf, herunder bødestraf, kun kan pålægges under domstolens medvirken og i strafferetsplejens former, så den sigtede er sikret en effektiv beskyttelse. Det var centralt for regeringen at opretholde det danske bødesystem i videst muligt omfang, hvis det endte med, at man ikke kunne få administrative og civile bøder ud af direktivet. Det vil bl.a. sige, at man arbejdede på at opretholde flest mulige retssikkerhedsgarantier, som anvendes i strafferetsplejen i dag.

Søren Søndergaard havde spurgt, hvorfor det var nødvendigt med en totalharmonisering inden for straflempelser. På konkurrenceområdet er det et godt redskab. Straflempelsesordningen betyder, at man kan få sin straf for at deltage i et kartel nedsat eller måske helt slippe for en straf, hvis man samarbejder med konkurrencemyndighederne i opklaringen af sagen. Danmark havde ganske rigtigt haft et straflempelsesprogram siden 2007. Karteller opererer typisk på tværs af grænser, så det er vigtigt, at regler om straflempelse er ens i alle EU-lande. Man sikrer derved, at en virksomhed, som står frem med oplysninger om et kartel, er underlagt de samme rammer for straflempelse i alle landene, som kartellet har ageret i. Det giver det størst mulige incitament til at samarbejde med konkurren-

cemyndighederne også på tværs af grænserne. Justitsministeriet havde orienteret ham om, at reglerne havde fungeret godt, og at de bl.a. var årsag til, at man fik opklaret et stort københavnsk byggekartel. Straflempelsen gælder dem, der har begået overtrædelsen: virksomheder og ansatte – og det vil typisk være direktøren.

Hvad ville man så gøre, hvis man blev tvunget til at indføre administrative eller civile bøder? Hvis man endte der, var det centralt for regeringen at opretholde det danske bødesystem i størst muligt omfang, det ville bl.a. sige at arbejde for at opretholde flest mulige retssikkerhedsgarantier, som anvendes i strafferetsplejen i dag. Det var en kompliceret øvelse, bl.a. fordi det i forhandlingerne endnu ikke var klart, hvad Kommissionen mente med ikkestrafferetlige bøder, som er direktivets ordlyd for det, man i dag kalder civile bøder. Derfor kunne ministeren ikke sige noget nærmere om, hvordan kravet teknisk set ville blive gennemført i dansk ret – andet end, at det blev en meget vanskelig øvelse. I den øvelse ville det selvfølgelig være regeringens prioritet at opretholde flest mulige retssikkerhedsgarantier for strafferetsplejen.

Til Rasmus Nordqvist sagde ministeren, at visse lande havde rejst bekymringer om indførelse af administrative eller civile bøder, men disse bekymringer var ikke fuldt ud sammenfaldende med de danske bekymringer. Det var tidligere lykkedes danske regeringer at opnå kompromisforslag, der gjorde det muligt for Danmark at fastholde, at bøder fastsættes i det strafretlige system – senest da man lavede databeskyttelsesforordningen i 2016. Her adskilte direktivforslaget sig lidt fra tidligere forslag om administrative bøder, fordi det indeholdt en valgmulighed mellem såkaldte administrative og civilbøder. Derfor var forhandlingssituationen også sværere end forhandlingerne om andre forslag om administrative bøder, hvor det var lykkedes at opnå fleksibilitet. Ministeren fandt det vigtigt at gentage, at regeringen lagde betydelig vægt på, at forslaget om krav om, at de nationale konkurrencemyndigheder enten kan pålægges administrative bøder eller civile bøder, udgik. Regeringen gjorde alt, hvad den kunne, for at nå derhen, men man ville heller ikke sættes uden for døren i den afgørende fase. Om hvordan forslaget sikrede den fornødne retssikkerhed sagde ministeren, at der skulle være balance mellem hensynet til effektiv håndhævelse og hensynet til retssikkerheden for de virksomheder, der bliver involveret i en konkurrencesag. Regeringen mente, at forslaget indeholdt den rette balance mellem retssikkerhed og effektiv håndhævelse. Det fremgik nemlig eksplicit, at alle passende retssikkerhedsgarantier skulle overholdes. De beføjelser, som de nationale konkurrencemyndigheder ville få med forslaget, skulle som minimum overholde de EU-retlige principper, som f.eks. retten til forsvar og EU's charter om grundlæggende rettigheder. Det indeholdt også selvinkrimineringsprincippet, som betyder, at man som sigtet part i en sag ikke er forpligtet til at hjælpe med at opklare en sag mod en selv.

Til Holger K. Nielsen sagde ministeren, at Kommissionen administrativt kunne pålægge bøder for f.eks. et selskabs overtrædelse af EU's konkurrenceregler, og det selskab kunne anke bøden til EU-Domstolen. I dansk retspleje er det et grundlæggende princip, at bøder kun kan pålægges under domstolens medvirken og efter strafferetsplejens former. Det sikrer borgernes og virksomhedernes retssikkerhed, fordi domstolsprocessen sikrer en effektiv retsbeskyttelse af den sigtede. I Danmark er der dog på visse områder udstedt

såkaldte bødeforlæg af administrative myndigheder. Det var dem, som Holger K. Nielsen henviste til. Der er tale om sager, hvor den sigtede erkender sit straffeansvar, og man vedtager et administrativt bødeforlæg. Hvis den sigtede ikke anerkender bødeforlægget, skal anklagemyndigheden indbringe sagen for domstolen, så en eventuel bøde kan pålægges. Der var altså en afgørende forskel mellem administrative bødeforlæg og administrative bøder.

Regeringen havde valgt at præsentere forhandlingsoplægget på et tidligt tidspunkt, for at Danmark kunne påvirke forhandlingerne. Det var så vigtig en sag for regeringen, at den syntes, at den skulle drøftes i udvalget, og at man så derefter forsøger at påvirke i EU-regi mest muligt. Forhandlingssituationen var den, at Rådet var færdigt med den første gennemlæsning, og formandskabet ville udarbejde et kompromisforslag, der løbende ville blive drøftet. Generelt var der opbakning til forslaget i medlemslandene. Europa-Parlamentet havde ikke udtalt sig endeligt, men det ansvarlige udvalg udtrykte generel støtte til forslaget. Parlamentet havde foreslået en række ændringer, som dog ikke grundlæggende ændrede ved de mål, der skulle opnås med forslaget. Regeringen forventede, at Parlamentet ville stemme om ændringsforslag i januar 2018. Det var vigtigt med et mandat for at kunne være aktive i forhandlingerne.

Rasmus Nordqvist takkede for ministerens gennemgang af de forskellige positioner. Han vurderede, at der i Kommissionen burde være en vis forståelse for den danske grundlov, og at man burde være i dialog med toneangivende kommissærer nu om, at forslaget kunne formuleres på en måde, så det harmonerede med dansk lovgivning. Eller prøvede man kun at presse på i Rådet? Det var værd at bide mærke i Parlamentets foreløbige udtalelser om retssikkerhed og skærpede beføjelser i det. Fra Rådets side havde man allerede nu prøvet at finde ud af, hvad man kunne gøre for at bedre retssikkerheden. Ville man også fra dansk side går meget aktivt ind i det, når det endelige udkast til vedtagelse kom fra Parlamentet? Hver gang, man giver yderligere beføjelser, er man nødt til at skrue på de andre knapper og sikre balancen.

Zenia Stampe syntes, at det var en fornuftig indstilling, og man skulle sørge for at lande et sted, hvor man ikke skal lave for meget om i Danmark. Omvendt skulle man passe på ikke at ødelægge mulighederne for en god administration i andre lande. Det undrede hende, at man ville arbejde imod en harmonisering der, hvor det ikke gav mening – f.eks. i forhold til tidsfrister. Hvad konkurrence angik, var det implicit, at man ikke ville udsættes for urimelig konkurrence fra udenlandske virksomheder. Den linje om, at det ikke skal være besværligt for Danmark selv, kan betyde, at man åbner op for, at der er lande, der kan slække på området. Lange sagsbehandlingstider er også en måde at forhale tingene i systemet. Åbnede det ikke for en risiko for, at man ikke får den effektive håndhævelse i medlemslandene, der i sidste ende også er i dansk interesse? Det kan være virksomheder, der konkurrerer på ulige vilkår mod egne virksomheder.

Søren Søndergaard syntes ikke, at der var problemer i frit lejde-aktioner eller i, at man i en konkret situation beslutter en strafnedsættelse. Nu fandt der er en totalharmonisering sted, og den ville aldrig kunne laves om. Den kunne også overføres til andre områder.

Havde man styr på, hvordan en totalharmonisering kom til at se ud, hvad angik straffen? I det øjeblik området var totalharmoniseret, kunne man bare vedtage ting og sager, og så skulle Danmark følge reglerne. Hvis der blev vedtaget minimumsharmonisering, kunne han sagtens forestille sig, at man valgte at følge den i Danmark. Han var for en minimumsharmonisering.

Søren Søndergaard sagde, at der var tre muligheder i forhold til mandatgivningen: 1) at ministeren sagde, at han skulle have mandatet. Det ville der være flertal for, og så behøvede ministeren aldrig at komme tilbage i udvalget, uanset hvad der bliver vedtaget 2) at ministeren sagde, at han ville lægge afgørende vægt på de områder, der havde været bekymringer om. Når man så kom ind i forhandlingsprocessen, og det viste sig, at der ikke kunne skabes et blokerende mindretal, kunne ministeren komme tilbage og få et nyt mandat og 3) at ministeren tog bemærkningerne til efterretning og så kom tilbage på et senere tidspunkt for at søge mandat. Europaudvalget måtte overveje, hvad der gav den største indflydelse. Hvis udvalget gav mandat på det foreliggende grundlag, var det ude af udvalgets hænder. Med mindre ministeren valgte den anden eller tredje mulighed, måtte han selv vælge den første.

Kenneth Kristensen Berth kunne ikke støtte forhandlingsoplægget og dermed en blåstempling af noget, der kunne tænkes at anfægte grundloven og dansk retstradition. Han opfordrede ministeren til at overveje det, Søren Søndergaard havde sagt. Sagen var af så vigtig karakter, at den godt kunne tåle at blive belyst flere gange.

Holger K. Nielsen forstod det sådan, at regeringen bad om at kunne forhandle videre om direktivforslaget og ikke blive sat ud på et sidespor. Hvis det var substansen i forhandlingsoplægget, syntes han også, at det var fornuftigt. Han var dog opmærksom på de store vanskeligheder, som forslaget indeholdt, eksempelvis i forhold til den danske grundlov. Danmark risikerede at blive stemt ned på det spørgsmål. Det ville være en alvorlig sag, så med mindre regeringen fik sit synspunkt om bødeforlæggene tilgodeset, måtte sagen blive bragt tilbage i udvalget. Udvalget kunne ikke give carte blanche til regeringen til at blive stemt ned og blive pålagt noget grundlovsstridigt. I den situation måtte regeringen have en plan B. Som han hørte ministeren, kunne han ikke se andre muligheder, end at regeringen kom igen i udvalget. Han gav ministeren grønt lys til at fortsætte forhandlingerne.

Erhvervsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at Kommissionen havde anført, at der kun sjældent udstedes bøder i Danmark og andre lande, der pålægger bøder i et strafferetligt system. Kommissionen mente ikke, at det foregik tilstrækkeligt effektivt, og at det derfor var nødvendigt, at Danmark og andre lande indførte civile eller administrative bøder. Regeringen og Justitsministeriet var i dialog med Kommissionen, fordi der var sket en positiv udvikling i antallet af pålagte bøder i de seneste år. Regeringen lagde betydelig vægt på, at forslaget ikke indeholder et krav om, at de nationale konkurrencemyndigheder kan pålægges administrative bøder eller civile bøder. Ministeren havde aftalt at tale mere med den danske kommissær på området for at overbevise hende om den specielle danske situation. Europa-Parlamentet arbejdede som sagt på sagen, og han regnede

med, at der ville komme med en indstilling i januar 2018. Man ville gerne indgå en dialog med Parlamentet også, og de indledende takter fra Parlamentets udvalg tydede på, at der langt hen ad vejen var enighed. Det løste dog ikke umiddelbart det danske problem i forhold til bøder.

Ministeren var enig i den præmis, som Zenia Stampe stillede op. Man forsøgte også fra dansk side at gøre mest muligt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er som en offentlig myndighed i Danmark allerede underlagt alle krav til sagsbehandlinger. Man havde fundet den rette balance mellem hensynet til de virksomheder, der er involveret i en konkurrencesag, og styrelsens rammer for at behandle en sag så hurtigt som muligt. Det var regeringens holdning, at reglerne ikke måtte blive for rigide. Derfor var det ikke hensigtsmæssigt med fælles regler på området. For hans vedkommende var det mest hensigtsmæssigt, at f.eks. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen selv prioriterer deres tid i sagsbehandlingen af sager. Men det var selvfølgelig vigtigt med effektivitet overalt - også i andre lande. Det mente han forslaget levede op til, uden at det blev for rigidt.

Til Søren Søndergaard sagde ministeren, at det var hans holdning, at totalharmonisering sikrer imod, at man ikke bare kan finde smuthuller i reglerne. Da karteller opstår på tværs af grænserne, er det vigtigt, at reglerne om straflempelse er ens i alle EU-landene. Det er afgørende vigtigt, at man ikke bare kan få et smuthul i et land. På den måde sikrer man, at en virksomhed, der står frem med oplysninger om et kartel, er underlagt de samme rammer for straflempelse i alle de lande, som kartellet opererer i. Det var derfor vigtigt med totalharmonisering, det giver mest muligt incitament til at samarbejde med konkurrencemyndighederne på tværs af grænserne.

Ministeren uddybede, at man allerede kendte situationen i forhandlingerne, og at timingen derfor var vigtig. Man havde brug for mandatet, men ministeren kom gerne tilbage for at orientere om sagen. Det var klart, at man ikke ville indføre noget, der strider mod grundloven, og at man derfor måtte sikre retssikkerheden. Det ville være en dansk øvelse at sikre det, hvis man ikke kom igennem med ønsket at opretholde flest mulige retsgarantier for strafretsplejen. Der ville kunne findes løsninger, der ikke er grundlovsstridige, men det ville være meget vanskeligt. Til Rasmus Nordqvist sagde han, at det var en udfordring, at de fleste andre lande gør brug af de administrative og civile bøder, og at der derfor ikke var nogle af de lande, der satte spørgsmålstegn ved dem. Han kunne godt forstå Kommissionen, idet det for den var det et nemt håndkantsslag at sige: "Bum, nu knalder man de banditter". Regeringen mente, at strafferetsplejens garantier og former skal anvendes fuldt ud, og det var også det, man arbejdede på at muliggøre i dialogen med Kommissionen.

Søren Søndergaard spurgte, hvordan det kunne være et smuthul, at man i Danmark har en strammere lovgivning end i andre lande, når det, ministeren ville, var at gøre den danske lovgivning lige så lempelig som den i andre lande. Det gav ingen mening.

Rasmus Nordqvist syntes, at man skulle kunne føre kontrol og kunne skride ind, og at det derfor var vigtigt for Danmark at deltage aktivt i forhandlingerne. Han stolede på, at

ministeren gjorde sit alleryderste, og hvis der var store ændringer, var det godt, hvis ministeren kunne komme tilbage og orientere om forhandlingernes forløb. Han bakkede op om forhandlingsoplægget.

Erhvervsministeren forklarede, at der næsten var overensstemmelse mellem de regler, der var indført i 2007 og direktivforslaget. Man kunne altså ikke sige, at man blev bragt ned på en lavere standard. Ministerens klare holdning var, at uden reglerne ville det være meget vanskeligt at opklare karteller. Erfaringen viste, at der var brug for straflempelsesmuligheden for at give incitament at sladre om, hvad der sker i karteller. Regeringen ville være opmærksom på at orientere udvalget om udviklingen og takkede for tilliden.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten havde ytret sig imod det. Han håbede, at ministeren havde lyttet sig frem til, at det var en god idé at komme og orientere udvalget om sagen.

3. Industripolitisk strategi for Europa

– *Udveksling af synspunkter / rådskonklusioner*

KOM (2017) 0479

Rådsmøde 3580 – bilag 2 (samlenotat side 28)

Erhvervsministeren: Formandskabet har oplyst, at de to punkter industripolitisk strategi for Europa og det tilbagevendende konkurrencetjek (punkterne 3 og 4 på i dette referat) behandles samlet på rådsmødet.

Drøftelsen om EU's industristrategi for fremtiden vil tage udgangspunkt i en rapport udarbejdet af det estiske formandskab. Det er desuden hensigten, at der på mødet vedtages rådskonklusioner om en fornyet industripolitik for EU.

Esterne har på baggrund af drøftelser på arbejdsgruppeniveau forsøgt at indsamle medlemsstaternes forslag til forbedringer af erhvervspolitikken i Europa i en formandskabsrapport.

Formålet er at give Kommissionen input til arbejdet med at udvikle en fremtidssikret politisk ramme, der kan styrke industriens konkurrenceevne og fastholde arbejdspladser i Europa.

Kommissionen har i sin meddelelse "Investering i en intelligent, innovativ og bæredygtig industri - en ny strategi for Unionens industripolitik" efterspurgt input fra medlemslandene. Erhvervslivet og øvrige interessenter forventes også at spille aktivt med til udviklingen af den europæiske erhvervs politik.

Rapporten ventes at være inddelt i syv områder: 1) indre marked, 2) digitalisering, 3) grøn omstilling, herunder cirkulær økonomi, 4) investeringer, 5) innovation, 6) handel og 7) partnerskaber.

Vi hilser fra dansk side generelt det brede fokus på erhvervslivets rammevilkår velkomment. Det er vigtigt, at alle de fælles politikker sigter på at understøtte vores virksomheder bedst muligt i omstillingen til en global økonomi, hvor bæredygtighed og digitalisering er blandt de store både udfordringer og muligheder.

Formandskabet har desuden udarbejdet et udkast til et sæt rådskonklusioner, der ventes vedtaget på rådsmødet.

Regeringen støtter overordnet rådskonklusionerne, der opfordrer Kommissionen til at gøre yderligere for at sikre de rette erhvervsvilkår i Europa.

Der skal i de fælles politikker opnås den rette balance mellem henholdsvis potentialet og udfordringen i globaliseringen for europæisk industri ligesom det er vigtigt, at vi har et holistisk blik på virksomhedernes konkurrenceevne, og ikke fokuserer på at understøtte enkelte industriers overlevelse.

4. Konkurrenceevnetjek: globale værdikæder, regionale aspekter

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3580 – bilag 2 (samlenotat side 31)

EUU alm. del (16) – bilag 832 (udvalgsmødereferat side 1150, senest behandlet i EEU 19/5-17)

Erhvervsministeren: Det sidste punkt, som jeg vil nævne til orientering, drejer sig om en drøftelse af EU's generelle konkurrenceevne, som kaldes et konkurrenceevnetjek. Sagen er på dagsordenen til rådsmødet til udveksling af synspunkter.

Drøftelsen er ikke tilrettelagt på forhånd, men formandskabet har som nævnt oplyst, at konkurrenceevnetjekket vil blive koblet til drøftelserne om den industripolitiske strategi.

Navnlig monitoreringsaspektet vil blive berørt. Det er ny information, som derfor ikke fremgår af samlenotatet.

Under drøftelsen vil der fra dansk side, som under det forrige punkt, blive lagt vægt på betydningen af at sikre de rette rammevilkår for erhvervslivet gennem en lang række politikker.

Når det handler om at måle fremskridt er det vigtigt, at man også har et bredt perspektiv. Derfor ønsker vi fra dansk side ikke at sætte for rigide måltal for hvor meget bestemte dele af industrien skal bidrage til væksten. Det er ganske enkelt ikke en fremtidssikret måde at lave politik på.

Vi skal sørge for at måle fremskridt på en meningsfuld måde, der også kan rumme den virkelighed, europæiske virksomheder er en del af om 10 og 20 år.

5. Udkast til rådskonklusioner om midtvejsevalueringen af Copernicusprogrammet

– *Vedtagelse*

KOM (2017) 0617

Rådsmøde 3580 – bilag 3 (samlenotat side 2)

Uddannelses- og forskningsministeren: Med Copernicusprogrammet kan vi observere jord og klima og finde bedre løsninger på udfordringer forbundet med klimaforandringer og sikkerhedsmæssige spørgsmål.

Programmets succes anerkendes i rådskonklusionerne. Resultaterne har ifølge evalueringen været positive. Inden for det allokerede budget har systemet opnået langt større udbredelse og anvendelse end oprindeligt antaget.

Rådskonklusionerne indeholder også opfordringer til forbedringer om eksempelvis data-lagring. Systemets succes har haft den konsekvens, at der genereres meget store data-mængder. Det skaber et stigende behov for at håndtere big data på en mere optimal måde.

Regeringen støtter rådskonklusionerne på rumområdet og forventer, at de vedtages.

6. EU's rumprogram – vejen fremad

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2017) 0616, KOM (2017) 0617

Rådsmøde 3580 – bilag 3 (samlenotat side 5)

Uddannelses- og forskningsministeren: Drøftelsen vil omhandle de to store europæiske flagskibe Copernicus og Galileo og deres betydning for særlig den europæiske industripolitik og den digitale dagsorden. Det vil også blive drøftet, hvordan medlemslandene lokalt og regionalt bidrager til, at EU's rumprogrammer kan virke som en multiplikator for rumøkonomien.

Det er forventningen, at Kommissionen vil præsentere sine overvejelser for fremtiden for de to programmer.

Regeringen bakker generelt op om fortsat drift og udvikling af de to rumbaserede systemer. En konkret holdning til en fremtidig styringsmodel og et eventuelt forslag til en fællesforordning for de to programmer beror på et kommende udspil fra Kommissionen.

7. Udkast til rådskonklusioner om Horisont 2020 på vej mod et niende rammeprogram

– Vedtagelse

Rådsmøde 3580 – bilag 3 (samlenotat side 7)

Uddannelses- og forskningsministeren: Der er lagt op til vedtagelse af et sæt rådskonklusioner, som omhandler Kommissionens midtvejsevaluering af EU's rammeprogram for forskning og innovation, Horisont 2020.

Evalueringen anerkender de fremragende forskningsresultater, som Horisont 2020 genererer. Evalueringen påpeger, at projektf finansiering under Horisont 2020 betyder mulighed for at bringe de bedste forskere sammen på tværs af grænser og på tværs af sektorer.

Det nuværende programs søjlestruktur med et fokus på store samfundsudfordringer vurderes at fungere godt, men med plads til justeringer.

Rådskonklusionerne opfordrer bl.a. til bedre inddragelse af medlemsstater i programplanlægning og yderligere strømlining og simplificering af ansøgningsprocesser. Desuden opfordrer rådskonklusionerne til bedre inklusion af forskere fra programlande, der endnu ikke er tilfredsstillende repræsenteret.

Regeringen lægger vægt på, at et kommende rammeprogram understøtter fremragende forskning, der kan bidrage til at løse de store samfundsmæssige udfordringer og skabe vækst og beskæftigelse i EU. Med den fremragende forskning som grundprincip skal rammeprogrammet være åbent for nye deltagere og nye tilgange.

Regeringen støtter rådskonklusionerne.

Rasmus Nordqvist støttede evalueringens anbefalinger om at gøre systemet enklere og mere fleksibelt. Det var vigtigt at sammenholde viden fra forskellige lande for at komme med de bedste løsninger på nutidens og fremtidens udfordringer, både hvad angik forskning og innovation. Han opfordrede til, at man tog anbefalingerne om strømlining alvorligt, og at man delte Horisont 2020 op i to dele, en til de hurtige og en til de mere langsigtede projekter. Han fandt det afgørende for innovationsudviklingen, at dygtige og kreative mennesker fik mulighed for hurtigt at udføre projekter på tværs af landene.

Uddannelses- og forskningsministeren erklærede sig helt enig og oplyste, at den holdning, Rasmus Nordqvist gav udtryk for, var den samme som den, regeringen søgte at tilkendegive over for Kommissionen.

8. Missionstilgangen i det niende rammeprogram for forskning og innovation

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3580 – bilag 3 (samlenotat side 9)

Den politiske drøftelse under forskningsdelen vil omhandle muligheden for at basere det niende rammeprogram på såkaldte missioner. Missionerne vil være ambitiøse, konkrete og håndgribelige målsætninger for forskningen inden for et givent område, for eksempel sundhedsområdet.

Formålet er både at øge effekten af forskningen og gøre det lettere at kommunikere forskningens resultater til de europæiske borgere. Jeg ser frem til den drøftelse.

Der er relevante konklusioner og drøftelser på bordet set i lyset af de kommende programforhandlinger.

Det er for regeringen væsentligt, at de kommende programmer fortsætter med at støtte udviklingen af innovative produkter og tjenester, der skaber nye virksomheder og job – og ikke mindst ruste samfundet til de forandringer, som vi står over for.

9. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

10. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.